

Serbest Ölçü

Ölçü ve uyak düzeni olmayan şiirlerin ölçüsüdür. Bu ölçüyle oluşturulan şiirlerde uyum, hece sayısı ve uyakla değil; sözcüklerdeki ses ilişkileriyle sağlanır.

- 19. yüzyılın sonlarında doğmuş ve hızla gelişmiştir.
- Edebiyatımızda 1930'lardan beri kullanılmaktadır.

UYAK (KAFİYE)

Şiirde dize sonlarındaki ses benzerliğine uyak denir. Uyak dize sonlarında seslerin tekrarlanmasıyla dizelerin ahengini artıran bir müzik unsurudur. Uyağı oluşturan eklerin, sözcüklerin yazılışları ve okunuşları aynı, anlamları ve görevleri farklı olmalıdır.

Uyak Türleri

Redif: Dize sonlarında yazılışları, anlamları ve görevleri aynı olan eklerin, sözcük ve sözcük gruplarının tekrar edilmesine redif denir. Redif uyağın sonra gelir, her dize sonunda redif bulunmak zorunlu değildir.

ÖRNEK

Dogru söylerim halk razi değil
Egri söylerim Hak razi değil

} Redif

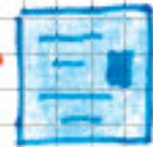

Yarım Uyak: Mısra sonlarındaki tek ses benzerliğine yarım uyak denir.

ÖRNEK

Kış gününde güller bi+mez
Dalında bülbüller ü+mez
Can arzular elim ye+mez
Gönül selâm ister şimdi

-+ = Yarım Uyak

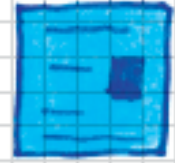

Tam Uyak: İki sesin benzeşmesiyle oluşan kafiye'dir.

ÖRNEK

Dünyayı saran bu gece ne gece'dir
Yıldızlardan yağın ışık ne in'ce'dir

Tam Uyak

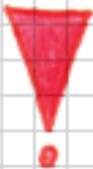
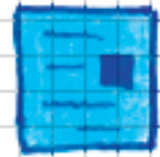

Zengin Uyak: En az üç sesin benzeşmesiyle oluşan kafiye'dir.

ÖRNEK

Hava keşkin bir ömür kokuşusta dalar
Kapanırdı daha gün batmadan kapı lar

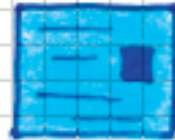
Zengin Uyak

UYARI

Zengin kafiye'yi oluşturan unsurlardan biri, kelime olarak başka bir kelimenin içinde yer alıyorsa bu tür kafiye'ye "tung kafiye" de denir.

ÖRNEK

Her şey akar; su, tarih, yıldız, insan ve fikir
Oluklar ağıt, birinden nur akar, birinden kir

Cinastlı Uyak: Sesteş kelimelerle yapılan kafiye'dir. Cinastlı kafiye'de kafiye'yi oluşturan kelimelerin sesleri aynı, anlamları farklıdır.

ÖRNEK

Kara gözler, kara göler
Kararmış kara gözler
Gemim deryada kaldı
Yelkenim kara gözler

Cinastlı Uyak

